

ΤΑΧ. ΜΕΙΟ ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΝΩΤΡΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

«Ίδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου»
(Ἰωάν. α' 29)

● ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ●
Ἔργο ὁμωνύμου Συλλόγου
Χριστοκοπίδου 12, 105 54 – Ἀθήνα
www.ioannisvaptistis.gr

■
Τηλέφωνα:
2103212713 - 2103212107
e-mail: info@ioannisvaptistis.gr

■
● ΕΤΟΣ 67ο – ΤΕΥΧΟΣ 721 ●
● ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2025 ●
■

● «Ίδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. α' 29) ●

Ποῦ μᾶς ἀφήνεις;

Ἡ ἀνθρωπότητα πονοῦν, ὅταν πεθαίνει δικός τους. Ὁ πόνος κορυφώνεται τὴ στιγμή, πού τὸ νεκρὸ πλέον σῶμα κατεβαίνει στὸν τάφο. Ἀκούγονται πολλές φορές σπαραγμοί, σάν αὐτὸν:

—Ποῦ πᾶς; Ποῦ μᾶς ἀφήνεις;

● Οἱ πιστοὶ τὸ βράδυ τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς ὁδηγοῦν τὸν **μεγάλο Νεκρό** στὸν τάφο. Τολμοῦν νὰ Τοῦ ποῦν:

—Ποῦ μᾶς ἀφήνεις;

Βεβαιώνει ὁ ἴδιος: «Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσετε» (Ἰωάν. ιδ' 18-19).

● Πῶς νὰ ποῦμε στό Χριστό, «Ποῦ μᾶς ἀφήνεις;», ἀφοῦ εἴμαστε σίγουροι, ὅτι μπαίνει στὸν τάφο, ὄχι ὡς νεκρός, ἀλλ' ὡς νεκροθάφτης. Πάνω στό Σταυρὸ κατατρόπωσε τὸν θάνατο. Μὲ τὴν ταφή Του πορεύεται γιὰ νὰ θάψη τὸν ἄλλον, τὸν νεκροδόχο, τὸν Ἄδη.

● Πῶς νὰ κλαίμε γιὰ τὸν τάφο τοῦ Χριστοῦ, ἀφοῦ γνωρίζουμε τὴν δύναμη, πού κρύβει ἡ θεϊκὴ Του παρουσία; Σείστηκεν τὰ ἐπίγεια μὲ τὸ Σταυρικὸ Του θάνατο (Ματθ. κζ' 51). Σείστηκεν οἱ πέτρες τοῦ Γολγοθᾶ. Σείστηκε ὁ ναὸς τῆς Ἱερουσαλήμ.

● Σείστηκε ἡ σκληρότερη καρδιά, ὁ ἀρχισταυρωτῆς, ὁ ρωμαῖος ἐκατόνταρχος. Καὶ μαζί του καὶ ἄλλοι πολλοί: «Ὁ δὲ ἐκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμόν καὶ τὰ γενόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα λέγοντες: Ἀληθῶς Θεοῦ Υἱὸς ἦν οὗτος» (Ματθ. κζ' 54).

● Ἄν μὲ τὸν ἐκούσιο Σταυρὸ σείστηκεν τὰ ἐπίγεια, μὲ τὴν ἐκούσιο ταφή σείστηκεν τὰ καταχθόνια, τὰ κάστρα τοῦ Ἄδη. Ὁ σεισμός κρύβεται στὰ βάθη τῆς γῆς. Ἐκεῖ, «ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς», κατεβαίνει ὁ Χριστός.

Ψάλλει ὁ ὑμνογράφος: «*Τά ὑποχθόνια ἐδοноῦντο τῇ νεκρώσει Σου*» (ὠδή α' κανόνος Μεγ. Σαββάτου).

• Τό βράδυ τῆς Μεγ. Παρασκευῆς ἔχουμε τίς προσεισμικές δονήσεις.

• Τή νύκτα τοῦ Μεγ. Σαββάτου πρὸς τὴν Κυριακή ἔχουμε τὸν κύριο σεισμό. Εἶναι τῆς «κλίμακας» τῆς Ἀναστάσεως.

• Στὴν ἱστορία πού ἀκολουθεῖ ἔχουμε τίς μετασεισμικές δονήσεις τῆς Ἀναστάσεως.

* * *

• Ἀνάμεσα στίς μετασεισμικές δονήσεις εἶναι καὶ αὐτή πού δονεῖ τὴν ὑπαρξί μας.

Ἡ *σεισμὸς* τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως:

• Γκρεμίζει τὸ φόβο τοῦ θανάτου καὶ τοῦ τάφου.

• Γκρεμίζει τὸ κάστρο τοῦ θανάτου. Στὴ θέσι του θεμελιώνει τὴ βεβαιότητα, ὅτι ὁ θάνατος δέν εἶναι θάνατος, ὅτι ὁ τάφος δέν ὀδηγεῖ στό μηδέν καὶ τὴν ἀνυπαρξία. Σέ τάφο λαξευτό ἐτάφη τὸ Σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

* * *

1. • Σέ τάφο, γιὰ νά τεθῆ μία ἀκόμα σφραγίδα, ὅτι *ὄντως ἀπέθανε* ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

2. • Σέ τάφο, γιὰ νά περάση καὶ ἀπὸ τὸ «κανάλι» αὐτὸ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ. Ἀφοῦ περάση ἡ Ζωή, ὁ Χριστός, ἀπὸ τὰ «κατώτατα τῆς γῆς», ξεπηδᾷ ὡς *νερομάνα* ἢ Ἀνάστασις Του.

3. • Σέ τάφο, γιὰ νά εἶναι βεβαιωμένος ὁ λόγος τῆς *Γραφῆς*, ὅτι «*ἐτάφη κατὰ τὰς Γραφὰς καὶ ὅτι ἐγήγερται κατὰ τὰς Γραφὰς*» (Α' Κορ. ιε' 4).

4. • Σέ τάφο! «*Ἡ Ζωὴ ἐν τάφῳ*». Στὸ σφραγισμένο ἀβγό εἶναι κλεισμέ-

νη ἡ ζωὴ. Εἶναι κρυμμένη ἢ ἀναστάσιμη δύναμις, πού εἶναι ἔτοιμη νά ἐγερθῆ καὶ χωρὶς νά θιγῆ τὸ κέλυφος, χωρὶς ν' ἀνοίξη ὁ τάφος.

5. • Σέ τάφο, ὡς θνητός, ὁ Ἀθάνατος. Ὅποιοι ἔμπαινε στὸν Ἄδη, δέν ξανάβγαινε. Ὁ Χριστός βρέθηκε «*ἐν νεκροῖς ὁ Ἀθάνατος*», γιὰ νά νικήσῃ στὴν ἔδρα του τὸν θάνατο. «*Ὁ θάνατος τεθανάτωται καὶ ἡμεῖς ἐζωοποιήθημεν*».

6. • Σέ τάφο ἢ Ζωή. Δέν εἶναι πλέον ὁ τάφος φόβητρο.

7. • Σέ τάφο τῆς γῆς ὁ σπόρος. Δέν κλαίει ὁ σποριάς. Ξέρει, ὅτι θάβει τὸ σπόρο, γιὰ ν' ἀποκτήσῃ ἀναστάσιμη δύναμις καὶ νά κάνῃ τὸ μεγάλο ρήγμα. Στὸν τάφο ὁ σπόρος, γιὰ ν' ἀνθίσῃ, νά φέρῃ τὴν ἀνοιξι, γιὰ νά φωνάξῃ τὸ δικό του «*Χριστός Ἀνέστη*»: «*Ἡ φύσις ἀνέστη!*»

8. • Στὸν τάφο τῆς *κνήσεως* τὸ ἀνθρώπινο ἔμβρυο, γιὰ ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἀναστάσιμη δύναμις. Θά δώσῃ τὸ δικό του λάκτισμα, τὸ δικό του ἄλμα ζωῆς, καὶ θά φωνάξῃ μέ τὸ κλᾶμα του, κλᾶμα χαρᾶς, τὸ δικό του «*Χριστός Ἀνέστη*»: «*Τὸ παιδί ἀνέστη!*»

9. • Στὸν τάφο τῆς *δύσεως* ὁ λαμπερός Ἥλιος. Ὅταν ροδιζῆ στὸν ὀρίζοντα, «*ὄρθρου βαθέος*», ἡ ἀνατολὴ Του ψάλλει στὸ δικό της ἦχο τὸ «*Χριστός Ἀνέστη*»: «*Ὁ Ἥλιος ἀνέστη!*»

10. • Στὸν τάφο κάποιου κοιμητηρίου τὸ *ἀνθρώπινο σῶμα*, γιὰ νά μπῆ στὴ διαδικασία τῆς ἀναστάσεως. Θά φωνάξῃ, ὅταν ἡ ἀγγελικὴ σάλπιγγα δώσῃ τὸ σύνθημα, τὸ δικό του «*Χριστός Ἀνέστη*»: «*Τὸ σῶμα ἀνέστη!*»

11. • Στὸν τάφο τοῦ ὑπνου κάθε δουλευτῆς τοῦ καλοῦ, γιὰ ν' ἀναλάβῃ τὴν ἀναστάσιμη δύναμις, πού λέγεται ἀφύπνισις, καὶ νά διαλαλήσῃ μέ χαρὰ τὸ δικό του «*Χριστός ἀνέστη*»: «*Ὁ κουρασμένος ἀνέστη!*»

Ἀναστάσιμη ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα

Ἡν ὁ *Νυμφίος* ζητάει ἀγάπη ἀπὸ τῆς νύμφης καὶ ἡ νύμφη ἀπὸ τοῦ *Νυμφίου*, τὴν Κυριακὴ τὸ βράδυ τῶν Βαΐων, βλέπουμε τὴν θεϊκὴ ἀγάπη. Ἔρχεται ὁ *Νυμφίος* μετὰ τὴν ἱερὴ ἀγάπη: «*Ἴδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός*».

- Ἄν ἡ ἀγάπη βρίσκεται στὴν καρδιά, ποῦ ποτὲ δὲν κοιμᾶται, τότε τῆς *Μεγ. Δευτέρᾳ* βλέπουμε τὴν ἀκοιμητὴ ἀγάπη στὸ πρόσωπο τῶν *φρονίμων παρθένων*. «*Τὸν Νυμφίον, ἀδελφοί, ἀγαπήσωμεν, τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν εὐτρεπίσωμεν*».

- Ἄν ὁ ἀμαρτωλὸς ζητάει ἀγάπη, τότε τῆς *Μεγάλῃ Τρίτῃ* βλέπουμε τὴν συνάντησι τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ μετὰ τὴν μετάνοια τοῦ ἀνθρώπου στὸ πρόσωπο τῆς ἀμαρτωλῆς. Μαζί της θὰ παρακαλέσουμε: «*Κάμφθητί μοι πρὸς τοὺς στεναγμούς τῆς καρδίας*».

- Ἄν ἀγάπη εἶναι ἡ *μετάγγισις* αἵματος, τότε τῆς *Μεγάλῃ Τετάρτῃ* βλέπουμε στὸ Μυστικὸ Δείπνο τὸν Ἰησοῦ νὰ προσφέρει τὸ Αἶμα Του «*εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον*». Καὶ οἱ πιστοὶ γίνονται συνδαιτημόνες τοῦ *Μυστικοῦ Δείπνου*, καλεσμένοι ἀπὸ τὸν Χριστὸ τοῦ Αἵματος: «*Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο ἐστί τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης*».

- Ἄν ἀγάπη εἶναι ἡ *θυσία*, τότε τῆς *Μεγάλῃ Πέμπτῃ* βλέπουμε τὴν ἀγάπη καρφωμένη πάνω στὸ Σταυρό. Ἐξαρτημένος ὁ Ἐλεύθερος, γιὰ τὴν ἀπεξάρτησι τῶν δούλων.

- Ἄν ἀγάπη εἶναι ἡ *ἀπελευθέρωσις* τῶν αἰχμαλώτων, τότε ἀργὰ τῆς *Με-*

Σάν νά κοιμᾶται τῆς Μεγάλῃ Παρασκευῇ ὁ Χριστός. Ὡς *ὑπνοῦντα* τὸν ζωγραφίζει ὁ ὑμνογράφος: «*Ὁλβιος τάφος! Ἐν ἑαυτῷ γάρ δεξιόμενος ὡς ὑπνοῦντα τὸν Δημιουργόν*» (Ἱ ὠδή καν. Μεγ. Σαββάτου).

- Κάθε τάφος κρύβει τὴν ζωὴν.

- Βλέπεις τάφο; Μὴ ξεχνᾶς, ὅτι κρύβει τὸ μυστικὸ τῆς ζωῆς.

- Βλέπεις τὸν Χριστό; Μὴ ξεχνᾶς, ὅτι κρύβει τὸ μυστικὸ τῆς δικῆς μας ζωῆς. «*Ἡ ζωὴ ἡμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ*» (Κολοσ. γ' 3).

- Ὅλοι οἱ τάφοι θ' ἀνοίξουν, ἔστω κι ἂν εἶναι ἀσφαλισμένοι καὶ σφραγισμένοι.

Ἄς φροντίσουμε γιὰ τίς ἅγιες ταφές:

- Νά θάψουμε τὸ κακό.

- Νά θάψουμε τὰ ἀμαρτωλά μας πάθη.

- Νά συνταφοῦμε μετὰ τὸν Χριστό.

- Νά μὴ ξανααστηθῆ τὸ κακό.

- Νά παρακαλέσουμε τὸν δι' ἡμᾶς ταφέντα καὶ ἀναστάντα Κύριο: «*Θᾶψόν μου διὰ τῶν ἀγαθῶν λογισμῶν τὰ τῆς πονηρίας διαβουλία*».

- Νά θάψουμε τὸ φόβο. «*Μὴ φοβείσθε*», φωνάζει ὁ Χριστός. Φῶς ἀνέτειλε. Ἡ Ἀνάστασις ἦρθε. Ὑποδεχθῆτε την.

Χριστός Ἀνέστη.

π. Δ. Α

γάλη Παρασκευή, αλλά και τό **Μεγάλο Σάββατο**, βλέπουμε τήν ἐπιχείρησι αὐτῆς τῆς ἀγάπης. Ὁ Χριστός κατεβαίνει στόν Ἄδη, συντρίβει τό κράτος τοῦ θανάτου, καί ἀπεγκλωβίζει τοὺς «ἀπ' αἰῶνος» αἰχμαλώτους.

• Ἄν ἀγάπη εἶναι ἡ **ζωή**, καί μάλιστα ἡ ζωὴ πού δέν τελειώνει ποτέ, τότε αὐτὴ τὴν ἀγάπη τὴν βλέπουμε στὴν **Ἀνάστασι**. «Καί τοῖς ἐν τοῖς μῆμασι ζῶν χαρισάμενος». «Ὁ Σταυρός Σου, Κύριε, ζωὴ καί ἀνάστασις ὑπάρχει τῷ λαῷ Σου».

Πένθιμη ἢ χαρούμενη;

Ἡ καμπάνα τῆς **Μεγάλης Ἑβδομάδας** πένθιμα κτυπᾷ ἢ χαρούμενα; Ἐξαρτᾶται. Ἀπό τί; Ἀπό τόν καιρό; Ὁ καιρός εἶναι ἀνοιξιάτικος. Μοσχοβολᾷ τό ἄρωμα τῆς ἀναστημένης ζωῆς. Στὴν Ἀνάστασι δέν ἀρμόζει πένθος. Ταιριάζει **καμπάνα χαρᾶς**. Ἄλλωστε καί ὁ ὁποιοσδήποτε χρόνος, εἶναι εὐκαιρία. Εὐκαιρία γιά **μετάνοια** καί σωτηρία. Καί ἡ μετάνοια μιᾶς ἁμαρτωλῆς ψυχῆς, ὅπως ἡ δική μας, εἶναι Ἀνάστασις.

• Στὴν Ἀνάστασι δέν ἀρμόζει πένθος. Ταιριάζει **πανηγύρι**. Μπορεῖ οἱ καμπάνες τῶν ναῶν τῆς γῆς νά κτυποῦν πένθιμα. Ἄλλ' οἱ καμπάνες τοῦ οὐρανοῦ κτυποῦν χαρμόсуна, γιατί πῆραν τό σῆμα, ὅτι κάποιος ἄνθρωπος στὴ γῆ μετανοεῖ, ζῆ τὴν πνευματικὴ του ἀνάστασι.

• Ὅταν ὁ ἁμαρτωλὸς κλαίῃ ἀπὸ συναισθησι καί συντρίβεται στὴν ἐξομολόγησι, τότε «**χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ**» (Λουκ. ιε' 7).

• Ἄν τὴν καμπάνα τὴν κτυποῦν ρηχοὶ συναισθηματικοὶ τύποι, τότε ἡχεῖ πένθιμα. Βλέπουν μόνο τό «**φαινόμενο**», τό πάθος ἑνὸς ἀνθρώπου. Ἄν ὅμως τὴν κτυποῦν οἱ ἄγιοι, πού βιώνουν τό μυστήριον τοῦ Σταυρικοῦ πάθους, τότε ἡχεῖ πανηγυρικά. Γι' αὐτοὺς ὁ Σταυρός δέν εἶναι **ἤττα**. Εἶναι **νίκη**.

• Ἄν οἱ φίλαθλοι ξεχύνονται στοὺς δρόμους καί πανηγυρίζουν γιά τὴν ὀμάδα τους, πού κατέκτησε τὸν τίτλον τοῦ πρωταθλήτοῦ, οἱ χριστιανοὶ πολὺ πλιό δυνατά, ἀλλὰ μυστικά, ἐσωτερικά, πανηγυρίζουν, διότι ὁ Σταυρός εἶναι τό τρόπαιον τῆς νίκης. Μετά τόν ἀγῶνα τοῦ Σταυροῦ κατακτήθηκε τό **τρόπαιον τῆς Ἀναστάσεως**.

Κυριακὴ βράδου

Γιατί κλείνουν τά **φῶτα**; Σκοτάδι φέρνει τὴν Ἀνάστασι; Μά εἶναι φῶς! Στά καθίσματα τοῦ πρώτου λεγόμενου Νυμφίου (Κυριακὴ Βαΐων βράδου) φάλλουμε: «**Τὰ πάθη τὰ σεπτὰ ἢ παροῦσα ἡμέρα ὡς φῶτα σωστικά ἀνατέλλει τῷ κόσμῳ**» - «**Τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου τὰς ἀπαρχὰς ἢ παροῦσα ἡμέρα λαμπροφορεῖ**».

• **Χαρά!** Ὁ **Νυμφίος** ἔρχεται. Ψυχὴ ἐτοιμάσου! Ντύσου μέ τά λαμπρά ροῦχα τῆς μετανοίας, τῆς ἀγάπης καί τῆς ἐλεημοσύνης, καί ἔλα! Θά γίνουν τὴ Μεγάλῃ Δευτέρᾳ **οἱ ἄρραβῶνες**. Τό λαμπερὸ δαχτυλίδι, πού θά σέ ἐνώση μέ τόν Θεῖον Νυμφίον, «**τόν Ὁραῖον κάλλει παρά πάντας βροτούς**», εἶναι τό καταπόροφρον **Αἷμα Του**. Τὴ Δευτέρᾳ οἱ ἄρραβῶνες. Τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα οἱ **Γάμοι**. Θά ἔρθῃ ἀναστημένος νά σέ πάρῃ γιά νά πᾶτε στό **Νυμφῶνα**, στό παλάτι τῆς Αἰώνιας Ἀναστάσεως καί Ζωῆς.

• Ὅσο κι ἂν ἡ ζωὴ τούτῃ μᾶς κἀνῃ νά στενάζουμε, ἀκόμη καί νά ἀδικούμεθα, ἀκόμη καί νά πονᾶμε, ἄς κοιτάξουμε τό πλιό **ὁμορφο παλληκᾶρι** τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Λάμπει καί ἡ ἐνάρετη ψυχὴ του, ὅπως καί τό ἀγνὸν του σῶμα. Εἶναι ὁ **Ἰωσήφ**. Νίκησε τόν γυναικεῖον πειρασμό. Ἐέφυγε ἀπὸ τά χέρια τῆς διεστραμμένης Πετεφρίνας. Τῆς φώναξε φεύγοντας:

—Φεύγω! Πῶς νά κἀνω τοῦτο τό πονηρό πού μέ σπρώχνεις; Μὲ βλέπει ὁ Θεός! Τ' ἀκοῦς; Μὲ βλέπει ὁ Θεός...

Ὁ ἀθῶος λάμπει σέ λίγο κι ἄς βρῖσκεται σέ σκοτεινό κελλί φυλακισμένος. Τόν συκοφάντησε ἡ στρίγγλα τῆς διαφθορᾶς. Καί λοιπόν; Βγήκε δοξασμένος. Σέ πολλά σημεῖα ἡ ζωή του εἶναι προτύπωσης τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ, μά πιό πολύ στή **δόξα**. Καί ἡ Ἀνάστασις εἶναι ἡ πιό λαμπρά δόξα. «Ἀντεδοξάζετο παρά τοῦ βλέποντος τάς τῶν ἀνθρώπων καρδίας καί νέμοντος στέφος ἄφθαρτον».

Μεγάλη Δευτέρα βράδυ

Ἡ συνάντησις μέ τό Νυμφίο γίνεται μέ τήν Ἀνάστασι. Οἱ **πέντε παρθένες** ζοῦν τήν ἀνάστασι. Ἐνώ οἱ πέντε μωρές ζοῦν τή **διάστασι**. Βρίσκονται ἐν διαστάσει μέ τόν Νυμφίο. Κι αὐτό, διότι ἀμέλησαν νά Τόν συναντήσουν. Κοιμήθηκαν. Ράθυμες. Ἀδιάφορες. Ἐκαρπες. Τί κρίμα! Παρθένες κόρες, κρίνα λευκά, ριγμένα στήν κόλασι.

- Ἄν οἱ καλές καί σοφές παρθένες ἀνάβουν τίς **λαμπάδες** τους γιά νά μποῦν στή χαρά τοῦ Κυρίου, στήν Ἀνάστασι τῆς Βασιλείας τῆς οὐράνιας, κι ἐμεῖς στά χέρια ἄς κρατήσουμε τίς πιό καθαρές λαμπάδες, δηλαδή τίς **ἀρετές**. Αὐτές οἱ λαμπάδες εἶναι τό ἅγιο Φῶς, «φῶς ἐκ φωτός». Δέν σβήνουν ποτέ. Εἶναι γιά πάντα καί φωτίζουν στό μανουάλι τοῦ αἰωνίου Φωτός.

- Μπαίνουν στήν Ἀνάστασι. Γιά νά πάρουν τό στεφάνι τῆς δόξας. «Ὁ Νυμφίος, δῶρον ὡς Θεός, πᾶσι παρέχει τόν ἄφθαρτον στέφανον».

Μεγάλη Τρίτη βράδυ

Μία ψυχὴ **βυθισμένη στήν ἁμαρτία**, ἀνασταίνεται. Τό θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ **Λαζάρου**, εἶναι εὐκόλο. Τό «**Λάζαρε, δεῦρο ἔξω**» εὐκόλα ἐκτελεῖται, ἀφοῦ ὑλικό σῶμα διατάσσει ὁ Χριστός καί ἀντίστασις καμμία δέν ὑπάρχει.

Τό δύσκολο θαῦμα εἶναι ἡ ἀνάστασις τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἡ **μετάνοια**. Τό νά ἐκτελεσθῆ τό: «**Ἄμαρτωλέ, δεῦρο ἔξω! Βγές ἀπό τή φυλακή τῶν παθῶν**!» Δύσκολο, διότι ἀντιστέκεται ὁ παλαιός ἄνθρωπος. Νά γιατί ἡ μετάνοια τῆς **πόρνης**, ὅπως τή γιορτάζουμε τή Μεγάλη Τετάρτη, εἶναι ἀνάστασις πρὶν ἀπό τήν ἀνάστασι. «Ἐκ βυθοῦ θανοῦσάν με ἀνάστησόν με ὁ τόν Λάζαρον ἐγείρας ἐκ τάφου τετραήμερον» (ἀπόστ. Μ. Τετάρτης).

- Ἐγείρεται μία πεσμένη ὑπαρξις. «Ἀνάστασιν Χριστοῦ ἐορτάζομεν». Ὁ Χριστός ἀνέστησε τήν **ἁμαρτωλή γυναῖκα**. Στή μετάνοια, τήν ἀνάστασι τῆς πόρνης, ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἀφιερῶσει τήν ἀκολουθία τῆς Μεγάλης Τετάρτης, γιατί θέλει νά δείξη τήν ἀναστάσιμη δύναμι τῆς μετάνοιας. Τό ὅλο περιστατικό διασώζεται στό Εὐαγγέλιο τοῦ Λουκᾶ (ζ' 36-48).

- Πολλοί βρίσκονταν στό σπίτι τοῦ Σίμωνος. Ἐβλεπαν τόν Χριστό σάν σοφό διδάσκαλο, σάν ἕνα ἐξαιρετικό συνδαιτημόνα. Μία ὅμως ψυχὴ τόν εἶδε σάν **ἀνάστασι**: Ἡ πόρνη γυναῖκα.

- Μία ἡ σωματικὴ ἀνάστασις, ἐκείνη τοῦ τετραήμερου Λαζάρου. Πολλές οἱ **πνευματικὲς** ἀναστάσεις κατὰ τή Μεγάλη Ἑβδομάδα.

—Τῆς **πόρνης** (Λουκ. ζ' 36-48).

—Τοῦ **Πέτρου**, πού ἀρνήθηκε τόν Διδάσκαλό του στήν αὐλή τοῦ ἀρχιερέα (Λουκ. κβ' 62).

—Τοῦ **ληστῆ** δίπλα ἀπό τό Σταυρό (Λουκ. κγ' 40-44).

—Τοῦ ρωμαίου **ἐκατοντάρχου** (τοῦ σταυρωτοῦ) (Ματθ. κζ' 54).

—Τοῦ **ὄχλου**, πού γύρισαν ἀπό τόν Γολγοθᾶ κτυπώντας τά στήθη γιά τό ἐγκλημα τους (Λουκ. κγ' 48).

- Ὁ **Ἀναμάρτητος** Ἰησοῦς δέχεται τήν **ἁμαρτωλή**. Δέν ἀποδέχεται ἁμαρτίες. Προσδέχεται τή μετάνοια τῶν ἁμαρτωλῶν, καί τῶν πιό μεγάλων. Δέν ἀναγνωρίζει ἁμαρτίες. Ἀναγνωρίζει πρόσωπα, πού ἡ μετάνοια τὰ ἀνασταίνει. Δέχε-

ται τούς άμαρτωλούς, όχι διότι έχουν άμαρτίες, αλλά διότι έχουν μετάνοια για τίς άμαρτίες. Ήλθε «καλέσαι άμαρτωλούς εις μετάνοιαν» (Ματθ. θ' 13).

• Η στάσις εναντι τών άμαρτωλών είναι ο Σταυρός τής αγάπης. Αυτή ή **στάσις** έγινε **Άνάστασις**. Ο Σταυρός είναι τό ύποστήλωμα, ή **σκαλωσιά** τής Άναστάσεως. Η Έκκλησία δέν κινδυνεύει μέ κατάρρευσι, διότι είναι **Έκκλησία τής Άναστάσεως**. Είναι Έκκλησία τής Άναστάσεως, διότι είναι Έκκλησία του Σταυρού.

• Η στάσις τής γυναίκας ήταν **άπόστασις** από τόν Θεό· **κατάστασις** άνηθι-κότητας. Έγινε **Άνάστασις**. Άναστήθηκε πνευματικά. Καί για νά πραγματοποιηθή ή άνάστασις μεσολαβεί ή **μετάστασις**, πού καλεΐται μετάνοια.

• Θαυμάζουμε τή μετάνοια. Θρηνοϋμε για τόν πρώην μαθητή, τόν Ίούδα. Η στάσις του ποιά ήταν; **Παράστασις** κοντά στον Χριστό, στό στενό περιβάλλον τών άποστόλων. Καί τί έγινε ή στάσις του αϋτή; **Διάστασις**.

Μεγάλη Τετάρτη βράδυ

Ένα **λουλούδι** μόνο του μέσα σέ νεκρή φύσι μπορεί νά είναι μία έλπίδα, άλλ' έπιτείνει τή μελαγχολία. Γιατί νά μήν είναι όλη ή φύσις **άνθισμένη**, και νά βρίσκειται μοναχικό εκείνο τό λουλούδι; Δίπλα του, λοιπόν, άνθίζουν και μοσχολοϋν και άλλα λουλούδια.

• Αν μπορούσαν νά μιλήσουν τά λουλούδια, πού τήν άνοιξι άνθίζουν, καθένα μέ τή σειρά του θάλεγε: «Χριστός Άνέστη»! Κι αν μπορούσαν νά εκφράσουν τήν έπιθυμία τους, καθένα θάλεγε:

«Πάω νά φέρω τήν άνοιξι σέ νεκρούς και πεσμένους»!

Ο Χριστός είναι τό λουλούδι τής Άναστάσεως. Όχι μόνος. Έπιθυμεί τήν Άνάστασι σ' όλη τήν πλάσι νά φέρη· σ' όλες τίς καρδιές νά χαρίση.

• Άνάστασις, τό άληθινό Πάσχα, είναι ή **ύπαπαντή** του Χριστου για τούς άνθρώπους. Αν οί πιστοί Τόν ύποδέχονται στην άγκάλη τής ενθέου καρδιάς, Εκείνος μās ύποδέχεται στην άγκάλη τής Άναστάσεως.

—Όταν πέφτουμε, μās σηκώνει στην άγκάλη τής άναστάσεως, πού λέγεται μετάνοια.

—Όταν πεθαίνουμε, μās ύποδέχεται στην άγκάλη τής Άναστάσεως, πού λέγεται αιώνιος ζωή.

—Τό ωραιότερο **ξενοδοχείο** είναι ή Άνάστασις.

Μεγάλη Πέμπτη βράδυ

Τόν προκαλοϋν:

«Καταβάτω από του Σταυρου, ίνα ιδωμεν και πιστεύσωμεν» (Μάρκ. ιε' 32). Δέν κατεβαίνει.

• Ο **άρχιδάστωρας** δέν κατεβαίνει από τή σκαλωσιά, αν δέ τελειώση τό έργο. Ο Σταυρός είναι ή **σκαλωσιά** τής Άναστάσεως. Ο Χριστός είναι ο πρωτομάστωρας τής Αγάπης. Θα κατεβή, όταν τελειώση τό έργο Του. Τό «**τετέλεσται**» θά τό πή, όταν Εκείνος θελήση.

• Ο **ήρωας** δέν σταματά τή μάχη, παρ' όταν καταβάλη τόν έχθρό και καταλάβη τό **ύψωμα**. Ο Σταυρός είναι τό μετερίζι του Χριστου. Απ' εκεί δίνει τή μάχη. Θα κατεβή, όταν κατακτηθή τό ύψωμα, πού λέγεται **Άνάστασις**. Θα κατακτηθή για τούς άνθρώπους, άφου στό ύψος του Σταυρου βρέθηκε ή Θεότητα Του, ή πηγή τής ζωής και τής άθανασίας.

• Είχε λεχθή προφητικά από τόν Συμεών για τό Χριστό: «**Οϋτος κείται εις πτωσιν και άνάστασιν πολλών**» (Λουκ. β' 34). Καί τώρα βλέπουμε τό Σταυρό Του άνάμεσα στα δύο, άνάμεσα σέ μία **πτώσει** και σέ μία **ανάστασι**.

• Ο ένας ληστής, ο έξ άριστερών, αδιόρθωτος στην πτώσι του. Μέχρι νά βγή ή ψυχή του βλαστημάει τόν Χριστό.

Μέσα στην όδυνή του ζή και την ήδονή της άσεβείας του. Ήδονίζεται νά βλαστημάη τόν Χριστό. Ο άλλος *ληστής*, ό έκ δεξιών, μετανοιωμένος, άπο τήν πτώσι βρέθηκε στην Άνάστασι. Μέ τή θεολογία τής μετανοίας αναφωνεί: «*Μνήσθητί μου, Κύριε, όταν έλθης έν τή βασιλεία σου*» (Λουκ. κγ' 42).

- Άν ή Άνάστασι είναι *ανάσυρσις*, άνύψωσις, τότε ό Σταυρός του Χριστού είναι ό *γερανός τής Άναστάσεως*. Είναι τό άνυψωτικό μηχανημα, πού είχε ύποσχεθή, όταν έλεγε: «*Εάν ύψωθώ έκ τής γής, πάντας έλκύσω προς έμαυτόν*» (Ίωάν. ιβ' 32). Τόν πρώτο, πού άνέλκυσε μέ τή δύναμι τής αναστάσιμης αγάπης, μέ τό μοχλό του Σταυρου, είναι ό *ληστής*. Του χάρισε τήν άφεσι όλων των έγκλημάτων του. Καί μόνο;...

- Άν ή Άνάστασι είναι τό *ξεκλείδωμα* τής βασιλείας των ουρανών, τό πρώτο εισιτήριο δόθηκε τή Μεγάλη Παρασκευή. Τό χάρισε ό Έσταυρωμένος στον ληστή: «*Αμήν λέγω σοι, σήμερον μετ' έμού έση έν τω παραδείσω*» (Λουκ. κγ' 43). Ο Σταυρός είναι τό *έκδοτήριο εισιτηρίων* για τόν Παράδεισο.

Μεγάλη Παρασκευή

Ξενοδοχείο είναι ό τάφος. Προσωρινά διαμένουμε στό ξενοδοχείο, άπλως ν' αναπαυθοῦμε σέ κάποιο μας ταξίδι. Ευπνᾶμε κι άφοῦ πληρώνουμε τά έξοδα, συνεχίζουμε τό όδοιπορικό μας. Για λίγο φιλοξένησε ό Τάφος τόν Χριστό.

«*Τάφω σμικρῷ ξενοδοχεῖται, ὄν, παῖδες, άνυμνεῖτε*» (ώδή ή κανόνος Μεγάλου Σαββάτου).

Για λίγο. Ευπνήσε ό Κύριος μέ τήν Άνάστασί Του. Τό ίδιο και μεῖς. Άπλως θά φιλοξενηθοῦμε στον τάφο για λίγο, πληρώνοντας τόν κοινό φόρο. Κανένας *φοροφυγας* άπό τό φόρο του θανάτου. Θά φιλοξενηθοῦμε, για νά ξυπνήσουμε, όταν ή καμπάνα τής κοινής αναστάσεως θά ήχηση δυνατά.

- Ο *Σταυρός* Του είναι ό θάνατος του θανάτου.

- Οί *Πληγές* Του είναι οί πηγές τής χαρᾶς μας.

- Ο *Τάφος* Του είναι ή πηγή τής άθυνασίας μας.

- Η *Άνάστασις* Του ό πρόδρομος τής δικής μας αναστάσεως.

Μεγ. Παρασκευή-βράδυ

Η δύσις του ήλιου είναι ή *κρυμμένη άνατολή*. Η ταφή του Κυρίου Ίησου Χριστου είναι ή κρυμμένη Άνάστασις. «*Οὐκ ήν δυνατόν κρατεῖσθαι αυτόν (τόν Ίησούν) υπό του θανάτου*» (Πράξ. β' 24).

- Ο Χριστός κρυμμένος κάτω άπό τή γή. Άλλά μήπως και ό *σπόρος* δέν κρύβεται κάτω άπό τή γή; Η Άνάστασις είναι τό λουλούδισμα, ή άμθισις, τής νέας ζωής. Του Χριστου ή Άνάστασις είναι «*ή άπαρχή*», ό πρώτος καρπός. Άκολουθοῦν αναρίθμητοι οί *καρποί* τής Άναστάσεως. «*Χριστός έγερθείς έκ νεκρων άπαρχή των κεκοιμημένων έγένετο*» (Α' Κορ. ιε' 20).

—Ψυχή! Έσύ, άμέσως μετά τό θάνατο, θά φτερουγίσης προς τήν αιώνια ζωή.

—Σῶμα! Έσύ θά περάσης άπό τή γή, θά παραδώσης τό φθαρτό και θά ξυπνήσης για νά φορέσης τό άφθαρτο και άθάνατο.

Μέσα μας είναι κρυμμένη ή άνάστασις!

- Σέ τάφο τή Μεγάλη Παρασκευή, για νά περάση και άπό τό «*κανάλι*» αυτό ή ζωή του Ίησου, όπως τό νερό περνάει άπό τά σπλάχνα τής γής, για νά ξεπηδήση άπό τό βράχο, άπό τή νερομάνα. Άφοῦ περάση ή Ζωή, ό Χριστός, άπό τά «*κατώτατα τής γής*», θά ξεπηδήση ως *νερομάνα ή Άνάστασις Του*.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Δ.Γ.Α.

ΠΡΟΣΧΩΜΕΝ

Υποταγή του Υιού στον Πατέρα

Θεοῦ εἶναι κατώτερα τοῦ Υἱοῦ. Δέν ὑπάρχει δύναμις, πού νά μπορῆ νά καταλύση τή βασιλεία τοῦ Χριστοῦ, τήν Ἐκκλησία. «Καί πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς» (Ματθ. ιστ' 18).

Ὁ ἄνθρωπος πλάστηκε νά εἶναι κυρίαρχος τῆς φύσεως. Στόν 8ο Ψαλμό, πού εἶναι ὁ ὕμνος τοῦ ἀνθρώπου, ἐξυμνεῖται ἡ κυριαρχία του πάνω σ' ὅλη τήν κτίσι: «Κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου· πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ» (Ψαλμ. η' 7). Δυστυχῶς ὁ ἄνθρωπος ἀπό βασιλιάς, ἔγινε αἰχμάλωτος. Κι ἔρχεται ὁ Θεάνθρωπος, νά ἐπαναφέρῃ τόν ἄνθρωπο στή θέσι τοῦ «κυρίου». Ἕνας εἶναι ὁ Κύριος. «Εἷς Ἄγιος, εἷς Κύριος, Ἰησοῦς Χριστός». Ἀλλά στό πρόσωπο τοῦ Θεανθρώπου ἀποκαθίσταται ἡ κυριαρχία τοῦ ἀνθρώπου, τό πεσμένο του κύρος.

• Τό Ψαλμικό χωρίο γιά τόν ἄνθρωπο ὁ ἀπόστολος Παῦλος τό ἐφαρμόζει στόν Θεάνθρωπο. Μιλáει γιά τήν μέχρι τή συντέλεια τοῦ κόσμου ὑποταγή στό Χριστό καί τή δική Του ὑποταγή μετά τή δευτέρα παρουσία. «Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ὅταν δὲ εἶπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δηλὸν ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα. Ὅταν δὲ ὑποταγῆ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ Υἱὸς ὑποταγῆσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἢ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν» (Α' Κορ. ιε' 27-28). Ἀπόδοσις στήν ἀπλοελληνική: «(Ὅπως διακηρύττει ἡ Γραφή) τὰ πάντα ὑπέταξε κάτω ἀπὸ τὰ πόδια Του (τὰ πάντα ὁ Θεὸς ὑπέταξε στό Χριστό). Ἀλλ' ὅταν λέῃ, ὅτι τὰ πάντα ἔχουν ὑποταχθῆ, εἶναι φανερό, ὅτι ἐξαιρεῖται ἐκεῖνος, πού ὑπέταξε σ' αὐτόν τὰ πάντα (καί ὁ Θεὸς δηλαδή ὑποτάσσει στό Χριστό τὰ πάντα, ἀλλὰ καί ὁ ἴδιος ὁ Χριστός ὑποτάσσει στόν ἑαυτὸ του τὰ πάντα ὡς βασιλεὺς Μεσσίας καί ὡς Θεός). Ὅταν δὲ ὑποταχθοῦν σ' αὐτόν τὰ πάντα, τότε καί ὁ ἴδιος ὁ Υἱὸς θά ὑποταχθῆ (ὡς ἄνθρωπος) σ' Ἐκεῖνον, πού ὑπέταξε σ' αὐτόν τὰ πάντα, καί ἔτσι ὁ Θεὸς θά εἶναι τὰ πάντα στὰ πάντα (θά βασιλευῇ πλήρως σὲ ὅλα)».

• Πῶς ὁ Θεὸς ὑπέταξε κάτω ἀπὸ τήν ἐξουσία Του τὰ πάντα, ἀλλὰ καί πῶς θά ὑποταγῆ ὁ Υἱὸς στόν Πατέρα;

• Τά δύο Πρόσωπα, Πατὴρ καί Υἱός, εἶναι ἰσότιμα, ὁμοούσια. Ἔχουν τὰ πάντα κοινά. «Ἐγὼ καί ὁ Πατὴρ ἐν ἑσμεν» (Ἰωάν. ι' 30), διακηρύττει ὁ Χριστός.

— Ὡς Θεός οὔτε λαμβάνει ἐξουσία, οὔτε παραδίδει ἐξουσία.

— Ὡς Θεάνθρωπος ὁμοῦς ἔλαβε τήν ἐξουσία. Ἔγινε βασιλιάς. Ὡς Θεάνθρωπος πῆρε τή δόξα στόν οὐρανό.

• Ὡς Θεός δέν ὑπερυψώθηκε ἀπὸ τόν Πατέρα, ἀφοῦ εἶναι πάντοτε ἴσος. Ὡς Θεάνθρωπος ὁμοῦς πῆρε μορφή ἀνθρώπινη. Ὡς Θεάνθρωπος ὑπερυψώθηκε.

• Τό ἔργο τῆς θείας οἰκονομίας γίνεται γιά τόν ἄνθρωπο. Ὁ ἄνθρωπος δοξάζεται στό πρόσωπο τοῦ Θεανθρώπου. Ὁ Θεάνθρωπος ἀνέβηκε στὰ δεξιά τοῦ Πατρὸς, ὑπεράνω πάντων. Καί χάρισε τή δυνατότητα σὲ κάθε ἄνθρωπο νά εἰσπράξῃ τήν οὐράνια δόξα, πού ἤδη ἔχει ἐξασφαλισθῆ (Κολοσ. γ' 1).

• Ὅλοι θά ὑποταχθοῦν στόν Χριστό. Προλαβαίνει μία ἀπορία ὁ Παῦλος: «Ἀφοῦ ὅλοι καί ὅλα θά ὑποταχθοῦν, ἀνάμεσά τους εἶναι καί... ὁ Πατέρας!»!

Αὐτονόητη εἶναι ἢ ἀπάντησις. Ὅμως τὴν ἀντιμετωπίζει ὁ Παῦλος: «Ὅταν δὲ εἶπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτός τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα» (Α΄ Κορ. ιε΄ 27). Γιά δύο λόγους:

Πρῶτον: Γιά νά δείξῃ γιά μία ἀκόμα φορά, ὅτι ὅλα εἶναι **κοινά** στόν Υἱό καί στόν Πατέρα. Λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «**Κοινά Πατρί καί Υἱῷ τὰ ὑπέρ ἡμῶν γενόμενα ἅπαντα**» (Ε.Π.Ε. 18α,614). **Μετὰ φρασίς:** Ὅσα ἔχουν γίνῃ ὑπέρ τῆς σωτηρίας μας, ὅλα ἔγιναν ἀπό κοινοῦ, Πατέρα καί Υἱό.

Ἡ **ὁμοουσιότητα** δέν ἐπιτρέπον ὑπερεξουσίες τοῦ ἑνός ἔναντι τοῦ ἄλλου Προσώπου. Αὐτό δέν σημαίνει, ὅτι ὁ Πατήρ δέν εἶναι ἡ ἀρχή τῶν ἀγαθῶν καί ὅτι δέν ἔδωσε τὰ πάντα στόν Υἱό Του, πού ἀχρόνως γεννήθηκε ὡς Θεός Λόγος καί ἐν χρόνῳ σαρκώθηκε ὡς Υἱός τοῦ ἀνθρώπου.

Ἄν εἶναι ἀσέβεια νά ποῦμε, ὅτι ὁ Χριστός εἶναι κατώτερος ἀπό τόν Πατέρα, ἔτσι εἶναι ἀσέβεια νά σκεφθοῦμε ὑποταγή τοῦ Πατρός στόν Υἱό. Ἀποκλείει ὁ Παῦλος μία τέτοια ὑποταγή: «Ὅταν δὲ εἶπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτός τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα» (Α΄ Κορ. ιε΄ 27).

Δεύτερον: Γιά νά ἐτοιμάσῃ τοὺς πιστοὺς νά νοήσουν τὴν **ὑποταγή** τοῦ Υἱοῦ στόν Πατέρα. Ὁ Πατέρας ἀποκλείεται νά ὑποταχθῇ στόν Υἱό, ἀφοῦ Αὐτός εἶναι «ὁ ὑποτάξας τὰ πάντα» στόν Υἱό. Τό ἄλλο ὁμως δέν ἀποκλείεται. Καί ὄχι ἀπλῶς δέν ἀποκλείεται, ἀλλ' εἶναι καί ἀναμενόμενο καί ἐπιβαλλόμενο. Ποιό; Τό ὅτι ὁ Υἱός **θά ὑποταγῇ** στόν Θεό Πατέρα. «Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καί αὐτός ὁ Υἱός ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἢ ὁ Θεός τὰ πάντα ἐν πᾶσιν» (Α΄ Κορ. ιε΄ 28).

- Ἡ πρώτη ὑποταγή: Ὁ Υἱός ὑπακούει στόν Πατέρα καί παίρνει μορφή δούλου, ταπεινώνεται (Φιλίπ. β΄ 8). Ὁ Υἱός ὑπακούει στόν Πατέρα καί ἐκπληρώνει τό θέλημα Του (Ματθ. κστ΄ 42. Ἰωάν. δ΄ 34).

- Ἡ δεύτερη ὑποταγή: Ὁ Υἱός παραδίδει τὴν ἐξουσία Του ὡς Θεανθρώπου, ὡς Μεσσία, ὡς Λυτρωτοῦ.

- Ἡ **ἐλευθερία** τοῦ Υἱοῦ θαυμάζεται καί ὅταν γίνεται ἐξάρτησις πάνω στό Σταυρό, ἀλλά καί ὅταν γίνεται ἀπεξάρτησις ἀπό τὴ Μεσσιακή του ιδιότητα. Ὅσο ὑπάρχει ἁμαρτία, όσο ὑπάρχει ὁ παρὼν κόσμος, εἶναι ἀνάγκη νά λειτουργῇ ἡ ἐξουσία τῆς ἀφέσεως, πού ἔχει ὁ Χριστός. Ὅταν παύσῃ νά ὑπάρχῃ ἁμαρτία καί θάνατος, τότε δέν ἔχει νόημα ἡ λυτρωτικὴ παρουσία τοῦ Χριστοῦ.

- Ἡ ὑποταγή στόν Πατέρα δέν σημαίνει καθόλου μείωσι τοῦ Χριστοῦ. Ὅταν ἀφήνῃ τό Σταυρό καί ζῆ τὴν Ἀνάστασι, μειώνεται; Ὅταν ὁ Κύριος ἀφήνῃ πλέον τό ρόλο, πού ὡς προσφερόμενος στοὺς αἰῶνες ἐπιτελεῖ τό ἔργο τοῦ Σωτήρος, καί συνεχίσει τὴ θεϊκή Του δόξα ὡς Μονογενῆς Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ, εἶναι μείωσις; Ἀσφαλῶς ὄχι. Εἶναι ἡ καθολικὴ ἐπικράτησις τοῦ θελήματος, τῆς ἀγάπης, τῆς ζωῆς καί τῆς δόξας τοῦ Θεοῦ. «Ἴνα ἢ ὁ Θεός τὰ πάντα ἐν πᾶσιν» (Α΄ Κορ. ιε΄ 28).

Ὅχι μόνο δέν μειώνεται ὁ Κύριος, μέ τό νά παραδώσῃ τὴν μεσσιακή Του ἐξουσία, ἀλλά καί ἀποτελεῖ ἡ παράδοσις αὐτὴ πλήρη ἐπικράτησι τῆς **βασιλείας τοῦ Θεοῦ**, πού εἶναι βασιλεία τοῦ Πατρός καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

- Οἱ λυτρωμένοι μέ τό Αἷμα τοῦ ἐσφαγμένου Ἀρνίου θά ψάλλουν στήν ἀτέλειωτη αἰωνιότητα τόν ὕμνο τό βασιλικό στόν παντοκράτορα Κύριο: «**Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεός ὁ παντοκράτωρ, ὁ Ὦν καί ὁ Ἦν καί ὁ Ἐρχόμενος, ὅτι εἰληφας τὴν δυνάμιν σου τὴν μεγάλην καί ἐβασίλευσας**» (Ἀποκ. ια΄ 17).

Γνωριμία με τόν ΠΑΥΛΟ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Ἡ ρίζα καί οἱ κλάδοι

Ρωμ. ια' 13-16

Διάκονος ὄλων ὁ Παῦλος (στ. 13-14)

Πολλά ἐπίθετα ἔχουμε ἐμεῖς προσδώσει στό μεγάλο Παῦλο. Καί φυσικά τοῦ ὑπεραξίζουν. Ἄλλά γιά τόν ἴδιο τόν Παῦλο τό χαρακτηριστικότερο ἐπίθετο ἦταν «ἀποστολος ἐθνῶν». Εἶχε βαθειά συνείδησι τῆς οἰκουμενικῆς ἀποστολῆς του. Μέσα του ἀστραφτε ἡ ἀλήθεια, ὅτι ὁ Χριστός εἶναι «φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, ἀλλά καί δόξα λαοῦ Ἰσραήλ» (Λουκ. β' 32). Στ' αὐτιά του ἀντιλάλουσε πάντοτε ἡ εἰδική ἐντολή τοῦ Κυρίου: «Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν τοῦ εἶναι σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς» (Πράξ. ιγ' 47). Ὑπῆρχε μάλιστα ἀπό τό Πνεῦμα τό Ἅγιο καταμερισμός τρόπον τινά ἀποστολῆς. Τά ἔθνη ἦσαν δικαιοδοσία τοῦ Παύλου. Οἱ Ἰουδαῖοι τοῦ Πέτρου. Γράφει ὁ Παῦλος: «Ἡμεῖς εἰς τά ἔθνη, αὐτοί δέ εἰς τήν περιτομήν» (Γαλ. β' 9).

Αὐτό φυσικά δέν σήμαινε, πώς οἱ λοιποὶ Ἀπόστολοι περιώριζαν τό ἔργο στά στενά πλαίσια τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ· ἀπόδειξις, ὅτι ὅλοι πορεύθηκαν τελικά πολύ μακριά, σέ λαούς ξένους· ἐκεῖ κήρυξαν κι ἐκεῖ μαρτύρησαν. Οὔτε πάλι ὁ Παῦλος, «ὁ διδάσκαλος ἐθνῶν» (Α' Τιμ. β' 8), περιωριζόταν μόνο στούς ἐθνικούς. Δέν εἶναι στενό κύκλωμα τό κοινωνικό σύνολο, πού ἀπευθύνεται τό Εὐαγγέλιο. Οὔτε εἶναι στεγανά διαμερίσματα οἱ χώροι ἀρμοδιοτήτων.

● Οἱ ἀπόστολοι δέν εἶχαν τή μικροψυχία κατοπινῶν χρόνων, ὅπου ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας διαπληκτίζονται γιά χώρους δικαιοδοσίας. Οἱ ἀπόστολοι αἰσθάνονταν διάκονοι ὄλου τοῦ κόσμου· τό χρέος τους νά μεταδώσουν Χριστόν Ἐσταυρωμένον ἦταν πρὸς

ὄλους ἀνεξαιρέτως (Ρωμ. α' 14). Τό διακονικό ρόλο καί πρὸς τοὺς μέν καί πρὸς τοὺς δέ τονίζει ὁ Παῦλος στόν ἐπόμενο στίχο: «Ὑμῖν γάρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν, ἐφ' ὅσον μέν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τήν διακονίαν μου δοξάζω» (στ. 13). Δηλαδή: Σέ σᾶς τοὺς πιστοὺς, πού προέρχεστε ἀπό τοὺς ἐθνικούς (εἰδωλολάτρες), λέω: Ἐφ' ὅσον ἐγὼ εἶμαι ἀπόστολος γιά νά κηρῦτω στοὺς ἐθνικούς, τιμῶ τήν διακονία μου.

Ἡ ἀγάπη του πρὸς τοὺς κατὰ σάρκα συγγενεῖς του δέν τοῦ μειώνει οὔτε ἐπ' ἐλάχιστο τήν ἀποστολή του. Ὁ αἰτός τοῦ πνεύματος, ὁ Παῦλος, εἶναι ὑποχρεωμένος νά πετά σ' ὅλα τά πλάτη καί τά μήκη τῆς γῆς. Τήν Ἐπιστολή πρὸς Ρωμαίους θά τήν διάβазαν ὅλοι οἱ χριστιανοί, καί οἱ ἐξ ἔθνῶν καί οἱ ἐξ Ἰουδαίων. Γι' αὐτό στρέφει τό λόγο τώρα πρὸς τοὺς ἐξ ἔθνῶν. Σάν νά τοὺς λέν: Μή νομίζετε, ὅτι λησμονῶ τή βασική μου διακονία. Προσπαθῶ νά μὴν ἐγκαταλείπω τό ἔργο μου, πού εἶναι ἡ ἀποστολή μου στά ἔθνη.

● Κάποτε ἡ ἰδιαίτερη σχέσις μᾶς κάνει ν' ἀσχολούμεθα συνεχῶς μέ λίγους καί νά λησμονοῦμε τό καθῆκον μας πρὸς ἄλλους, καί μάλιστα πρὸς ἐκείνους, πού ὁ Θεός μᾶς ἔχει στείλει. Τήν καρδιά τοῦ ἐργάτου τοῦ Εὐαγγελίου δέν εἶναι δυνατὸν νά τήν «κλέψουν» οἱ λίγοι. Διότι τελικά καί αὐτοὶ οἱ λίγοι ζημιώνονται. Ἡ ὀφειλή πρὸς πάντας πρέπει νά μᾶς συνέχη.

● Φάνηκαν ἀνάξιοι τοῦ κηρύγματος τοῦ Παύλου οἱ τῆς συναγωγῆς. Αὐτό ὅμως δέν μείωσε τήν ἀγάπη τοῦ Παύλου, καί ἰδίως δέν ἐπηρεάσθηκε ὁ Παῦλος στό κατ' ἐξοχὴν ἔργο του, πού ἦσαν τά ἔθνη. Λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «Ἦσαν ἄξιοι οἱ

Ἰουδαῖοι μεγαλύτερης κατηγορίας. Ἐκεῖνα, πού γι' αὐτούς προετοιμάστηκαν, τά ἔλαβαν ἄλλοι, ἄν καί ἦσαν πολύ κατώτεροι ἀπ' αὐτούς. Γι' αὐτό, λοιπόν, ἀπ' τούς Ἰουδαίους μεταβαίνει στους ἐξ ἐθνῶν χριστιανούς. Παρεμβάλλει τό λόγο γι' αὐτούς, ἐπιδιώκοντας νά τούς διδάξη νά μετριοφρονοῦν. Σᾶς ἐπαινώ, σάν νά τούς λέγη, γιά δύο λόγους: Ὁ ἕνας, διότι ἔχω ὑποχρέωσι νά εἶμαι διάκονός σας. Ὁ ἄλλος, διότι θά γίνετε αἰτία νά σώσω καί ἄλλους» (Ε.Π.Ε. 17,404).

● Πιστεύει ὁ Παῦλος, ὅτι ἡ σωτηρία τῶν ἐθνικῶν θά διεγείρη πίν εὐλογημένη ζή-
λεια τῶν Ἰουδαίων. Ὅπως ἡ ἐπιτυχία ἑνός ἀθλητοῦ διεγείρει ἄλλους ἀθλητές, ἔτσι καί οἱ Ἰουδαῖοι. Δέν ἀποκλείεται κάποια εὐλογημένη ἄμιλλα. Καλεῖ τούς ἐθνικούς ὁ Παῦλος, βλέποντας πίσω ἀπό τή δική τους κλῆσι, καί τῶν Ἰουδαίων ἐπιστροφή. «Εἶ πως παραζηλώσω μου πίν σάρκα (τούς ὁμοφύλους του) καί σώσω τινάς ἐξ αὐτῶν» (στ. 14). Δηλαδή: Ἐργάζομαι (λέει ὁ Παῦλος) ἔτσι, ὥστε καί τούς ὁμοεθνεῖς μου νά κάνω νά ζηλέψουν καί σώσω μερικούς καί ἀπό αὐτούς.

● Ὑποθετικά μιλάει ὁ Παῦλος, φανερόντας τό πόσο δύσκολο ἦταν νά σωθοῦν οἱ Ἰουδαῖοι. Πάντοτε εἶναι δύσκολο νά σωθοῦν θρησκευτικοί ἄνθρωποι, μέ παγιωμένες ἐσφαλμένες ἀντιλήψεις καί πρό παντός μέ πίν ψευδαίσθησι, ὅτι ὅλα τά ξέρουν καί ὅτι εἶναι «καλοί χριστιανοί»! Ὑποθετικά μιλάει ὁ Παῦλος, διότι γνωρίζει τή σκληρότητα τους. Δέν ἀποκάμνει ὅμως. Ἐχει ἐλπίδα, ὅχι βεβαίως γιά ὅλους, οὔτε κᾶν γιά πολλούς. Ὅργανο σωτηρίας οἱ μέν τῶν δέ. Σάν νά βάζη νά διαλέγονται ἕνας Ἰουδαῖος καί ἕνας ἐθνικός:

— Ἐγώ, λέει ὁ Ἰουδαῖος, σου παραχώρησα τή θέσι μου καί μέ πέρασες.

— Ἐγώ, λέει ὁ ἐθνικός, πού δέν δικαιούμουν σωτηρία κι ὅμως μέ πίν πίστι πίν ἀπέκτησα, σου δίνω εὐκαιρία νά σκεφθῆς καλύτερα καί νά ἔλθης καί σύ. Καί γιά μένα καί γιά σένα ὁ Χριστός.

Καταλλαγή καί ἀνάστασις (στ. 15)

Ἄν τό κακό γίνεται ἀφορμή γιά τό καλό, πόσο μάλλον τό ἴδιο τό καλό! Ὁ Θεός τῆς ἀγάπης καί τῶν οἰκτιρῶν ὅλα τά χρησιμοποιεῖ γιά τή σωτηρία μας. Ἀκόμη καί τά κακά, καί τίς

ἁμαρτίες μας, καί τίς ἀποστασίες μας. Αὐτό τινεῖ ὁ Παῦλος στόν ἐπόμενο στίχο τῆς Ἐπιστολῆς: «Εἶ γάρ ἡ ἀποβολή αὐτῶν καταλλαγῆ κόσμου, τίς ἡ πρόσληψις εἰ μὴ ζωῆ ἐκ νεκρῶν;» (στ. 15). Δηλαδή: Ἄν ἡ ἀπόρριψις τῶν Ἰουδαίων γίνεται συμφιλίωσις κόσμου καί Θεοῦ, τί θά σημάνη ἡ πρόσληψις τους, παρά ζωῆ ἐκ νεκρῶν;

● Ἀποβολή, καταλλαγή, πρόσληψις! Τρεῖς λέξεις θεολογικές, πού στή γλώσσα τοῦ Παύλου ἔχουν μεγάλη σημασία.

● Ἀποβολή. Ὁ μαθητής ἀποβάλλεται ἀπό τό σχολεῖο γιά σοβαρό παράπτωμα. Κι ὁ ἄνθρωπος ἀπεβλήθη ἀπό τόν παράδεισο γιά τό σοβαρό παράπτωμα τῆς παρακοῆς. Ὁ μεταπτωτικός ἄνθρωπος ἔζησε πίν τραγωδία τῆς ἀποβολῆς, πού σήμαινε ἀλλοτριώσει ἀπό τή ζωῆ τοῦ Θεοῦ (Ἐφεσ. δ' 18). Ἦλθεν «εἰς τόν κόσμον τοῦτον» τοῦ πόνου, ἀλλά καί τοῦ θανάτου. Ἡ ἀποβολή εἶναι τραγική μετά Χριστόν. Ξαναοίγει ὁ Θεός πίν πόρτα τῆς βασιλείας Του, μέ τό κλειδί τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας, κι ὅμως πολλοί αὐτοαποβάλλονται. Ἄρνούνται «τόν μόνον δεσπότην καί Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν» (Ἰουδ. στ. 4). Ἰδιαίτερα χαρακτηρίζει ὁ Παῦλος ὡς ἀποβολή πίν ἀπομάκρυνσι τῶν Ἰουδαίων, διότι ἔθεωροῦντο ὅτι ἦσαν μέσα στό σπίτι τοῦ Θεοῦ. Μόλις ὁ Θεός ἔθεσε σέ λειτουργία τή σωτηρία Του, ἀντί νά ἐνσωματωθοῦν περισσότερο, αὐτοὶ ἀπεβλήθησαν. Ὅσοι ἀμετανόητοι καί πλανεμένοι ἀναχωροῦν ἀπό τή ζωῆ αὐτή, ὑφίστανται πίν αἰωνία ἀποβολή σπίν ἀτέλειωτη κόλασι.

● Ἡ ἀποβολή τῶν Ἰουδαίων σήμανε καταλλαγῆ ἄλλων. «Ἡ ἀποβολή αὐτῶν καταλλαγῆ κόσμου» (στ. 15). Καταλλαγῆ σημαίνει συμφιλίωσις. Ὁ Χριστός εἶναι ἡ καταλλαγῆ, ἡ εἰρήνη μας. Εἶναι «ὁ ποιήσας τά ἀμφοτέρα ἐν καί τό μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, πίν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκί αὐτοῦ» (Ἐφεσ. β' 14). Σταυρώθηκε, «ἵνα ἀποκαταλλάξη τούς ἀμφοτέρους ἐν ἐνί σώματι τῷ Θεῷ, διά τοῦ σταυροῦ» (Ἐφεσ. β' 16). Ἡ καταλλαγῆ ἀναφέρεται καί στίς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων ἢ τῶν λαῶν, ἀλλά κυρίως στίς σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Θεό (Β' Κορ. ε' 18).

Ἡ ἀποβολή τῶν Ἰουδαίων ἐγινε καταλλαγῆ τοῦ κόσμου. Ἄς σκεφθοῦμε τόν Σταυρό, πού εἶναι τό ὄργανο τῆς καταλλαγῆς. Ὅταν ἕνα μηχανημα περιφρονῆται ἀπό ἐκεῖνους, πού πρῶτοι

δικαιούνται να τό χρησιμοποιήσουν, τότε μένει στή διάθεσι τῶν μακρύτερα εύρισκομένων. Νά, λοιπόν, πῶς ὁ Σταυρός, ἡ «μηχανή» τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ὅταν περιφρονήθηκε ἀπό τούς πρώτους δικαιοῦχους τῆς καταλλαγῆς, τούς Ἰουδαίους, λειτούργησε εἰρηνευτικά, λυτρωτικά, γιά τόν κόσμο ὅλο, χωρίς διακρίσεις. Ὁ Παῦλος αἰσθάνεται τό ἔργο του, ὡς «*διακόνου καταλλαγῆς*» (Β΄ Κορ. ε΄ 18). Ἡ Ἐκκλησία εἶναι διάκονος καταλλαγῆς. Φέρνει τούς ἀνθρώπους κοντά στόν Θεό. Τούς ἐνώνει ἐν Χριστῷ.

● Αὐτή ἡ καταλλαγῆ, πού εἶναι ἀπό τά ὠραιότερα ὀνόματα καί πράγματα στήν Παύλειο θεολογία, εἶναι δυνατή, διότι ὑπάρχει ἡ τρίτη λέξις τοῦ στίχου, ἡ *πρόσληψις*. «*Τίς ἡ πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;*» (στ. 15). Ἡ δική μας πρόσληψις εἶναι ἡ πίστις. Μέ τήν πίστι προσλαμβάνουμε τόν Χριστό· τόν Χριστό, πού Ἐκεῖνος πρῶτος μᾶς προσέλαβε (Ρωμ. ιε΄ 7). Ἡ δική Του πρόσληψις εἶναι ἡ σάρκωσις. Ὅταν ἕνας ἀπομακρυσμένος μετανοῇ, ἐπιστρέφῃ, ἐξομολογῆται καί προσλαμβάνῃ τή χάρι τῆς σωτηρίας, τότε ἔχουμε μία νεκρανάστασι. Σ' αὐτή τῆ νεκρανάστασι, πού καθημερινά τό θαῦμα τῆς ἔβλεπε ὁ Παῦλος μέ τίς ἐπιστροφές τῶσων ψυχῶν στόν Χριστό, σ' αὐτή τῆ νεκρανάστασι ἐλπίζει καί γιά τούς Ἰουδαίους. Σ' αὐτή τῆ νεκρανάστασι ἄς ἐλπίζουμε καί γιά τόν ἑαυτό μας καί γιά τούς ἄλλους. Τότε, πού δέν ὑπῆρχαν τόσοι ἅγιοι, μᾶς ἔδειξε τέτοια ἀγάπη καί σταυρώθηκε γιά μᾶς. Τώρα, πού ἔχουμε τόσοσους ἅγιους, πού ἤδη κατηλλάγησαν καί σώθηκαν, δέν θά μᾶς δώσῃ εὐκαιρίες νά σωθοῦμε;

Ἡ ρίζα καί οἱ κλάδοι (στ. 16)

Εἶχαν ἐνδόξους προγόνους οἱ Ἰσραηλίτες. Ἡ ἀπαρχή, τό πρῶτο πρόσωπο, ὁ Ἀβραάμ, ὑπῆρξε ὑπόδειγμα πίστεως. Ἀλλά καί ὅλο τό δένδρο τοῦ Ἰσραήλ, πού φυτεύτηκε ἀπό τό Θεό, σύμφωνα μέ τήν ἐπαγγελία στόν Ἀβραάμ, εἶχε ρίζα ἁγία. Τό θέμα εἶναι τί γίνεται μέ τούς κλάδους. Τήν εἰκόνα τοῦ δένδρου εἰσάγει ὁ Παῦλος: «*Εἰ δέ ἡ ἀπαρχή ἁγία, καί τό φύραμα· καί εἰ ἡ ρίζα ἁγία, καί οἱ κλάδοι*» (στ. 16). Δηλαδή: Κι ἂν τό προζύμι ἀπό τῆ νέα σοδεία εἶναι ἅγιο, τότε μπορεῖ καί τό ζυμάρι νά εἶναι ἅγιο. Κι ἂν ἡ ρίζα εἶναι ἁγία, τότε καί οἱ κλάδοι μποροῦν νά εἶναι ἅγιοι.

Ἐμμέσως καί πάλι ἐγκωμιάζει τούς Ἰσραηλίτες ὁ Παῦλος, ὄχι γιά νά τούς κολακῆψῃ, ἀλλά γιά νά τούς ἐπισημάνῃ τόσο τήν εὐθύνη τους, ὅσο καί τή δυνατότητα τῆς σωτηρίας. Λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος γιά τή χαριτωμένη τέχνη τοῦ Παύλου: «*Προάγει τόν λόγον εἰς ἕτερον ἐγκώμιον, οὐκ ὄν ἐγκώμιον, ἀλλά δοκοῦν εἶναι μόνον, τούς ἀρίστους τῶν ἰατρῶν μιμούμενος, οἳ τοσαῦτα παραμυθοῦνται τούς κάμνοντας, ὅσα ἡ τῆς ἀρρώστιας ἐνδίδωσι φύσις*» (Ε.Π.Ε. 17,406). Μετάφρασις: Φέρνει τό λόγο σ' ἄλλο ἐγκώμιο, καίτοι δέν εἶναι ἐγκώμιο, παρά μόνο φαίνεται ἐγκώμιο. Μιμεῖται ἔτσι τούς ἀρίστους γιατρούς, πού παρηγοροῦν τόσο τούς ἀρρώστους, ὅσο ἡ φύσις τῆς ἀρρώστιας ἐπιτρέπει.

● Ἀπαρχή καί ρίζα «*καλεῖ τούς περί τόν Ἀβραάμ καί Ἰσαάκ καί Ἰακώβ, τούς προφῆτας, τούς πατριάρχας, τούς ἐπί τῆς παλαιᾶς εὐδοκμηκότας ἅπαντας κλάδους δέ τούς ἐξ αὐτῶν πιστεύσαντας*» (Χρυσόστομος. Ε.Π.Ε. 17,406). Ἀφοῦ τόσοσους ἅγιους ἀνέδειξε τό Ἰσραήλ, ἄρα μποροῦν καί ὅλοι οἱ Ἰσραηλίτες νά σωθοῦν. Ἡ μᾶλλον, ἡ ἱστορία τῶν ἁγίων προγόνων τους ἀποτελοῦσε γι' αὐτούς ἡθικὴ δέσμευσι νά ἐπιστρέψουν στόν Χριστό καί νά σωθοῦν κι αὐτοί.

«*Εἰ δέ ἡ ἀπαρχή ἁγία, καί τό φύραμα· καί εἰ ἡ ρίζα ἁγία, καί οἱ κλάδοι*» (στ. 16). Τό χωρίο εἶναι δυνατόν νά ἐκληφθῇ καί ὡς ἐξῆς:

● Δέν μᾶς σώζουν οἱ ἐνδοξοὶ πρόγονοί μας, τό ἐνδοξο παρελθόν τῆς Ἐκκλησίας μας, ἂν δέν φανοῦμε ἄξιοι ἀπόγονοί τους. «*Μιμεῖσθε αὐτῶν τήν πίστιν*», παραγγέλλει ὁ Παῦλος (Ἐβρ. ιγ΄ 7). Κάποτε εἴμεθα ἁγιολάτρες, ἀλλά δέν εἴμεθα ἁγιομίμητοι. Κλαδιά ἁγίου δένδρου, ἀλλά μαραμμένα.

● Γιά νά ἔχουμε καλά ἀποτελέσματα, πρέπει νά ἔχουμε καλές καταβολές. Ὅταν ξεκινᾶμε ἄσκημα, παράνομα, ἀντικανονικά, συμφεροντολογικά, ἐπιδεικτικά, τότε καί τό τέλος θά εἶναι κακό. Ἡ ἀπαρχή κακή; Ἡ ρίζα κακή; Καί οἱ κλάδοι θά εἶναι κακοί καί οἱ καρποὶ σάπιοι. Λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: Σκέψου τήν πονηρία τῶν κλάδων, ὅταν, ἐνῶ δέν ἔχουν γλυκεῖα ρίζα, τήν μιμοῦνται, καθὼς καί τήν κακία τοῦ φυράματος, ὅταν δέν ἀλλάζῃ οὔτε ἀπό τήν ἀπαρχή (Ε.Π.Ε. 17,408).

Δ. Γ. Α.

Ἐλεύθεροι ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΙ

Ψευτοαναστάσεις για τους πολλούς;

Παγκόσμια ή νίκη της Ἀναστάσεως. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ζῆ τὴ νίκη συνεχῶς. Εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀναστάσεως. Κάθε Κυριακὴ πανηγυρίζει τὴν Ἀνάστασι, τὸ θρίαμβο τοῦ Χριστοῦ κατὰ τοῦ ἀντιχρίστου, τοῦ φωτὸς κατὰ τοῦ σκότους, τῆς χαρᾶς κατὰ τοῦ πόνου, τῆς ἐλπίδας κατὰ τοῦ φόβου καὶ τῆς ἀγωνίας, τὸ θρίαμβο τῆς ζωῆς κατὰ τοῦ θανάτου.

Τὸ θρίαμβο τῆς Ἀναστάσεως ζοῦν οἱ πιστοὶ ἰδιαίτερα κατὰ τὴ νύκτα τῆς Ἀναστάσεως. Συμπορεύονται μὲ τὸν πάσχοντα Κύριο καθ' ὅλη τὴ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα.

- Καὶ τὰ μεσάνυκτα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου πρὸς τὴν Κυριακὴ τοῦ Πάσχα συνάγονται οἱ πιστοὶ στοὺς Ναοὺς, γιὰ νὰ ἐκδηλώσουν τὴ χαρὰ τους γιὰ τὴ μεγάλη νίκη καὶ νὰ γευθοῦν τὸ δῶρο τῆς νίκης αὐτῆς, τὸν Πασχάλιο Ἀμνό, τὴ θεία Κοινωνία, τὴ θεία Εὐφροσύνη.

Πολλοὶ ἀδελφοί μας, οἱ περισσότεροι δυστυχῶς, ἐπιμένουν νὰ περιφρονοῦν τὸ γεγονός τῆς Ἀναστάσεως. Εἴτε ἀπὸ ἄγνοια, εἴτε ἀπὸ πνευματικὴ ἀδιαφορία, εἴτε ἀπὸ ἀπροσεξία, εἴτε ἀπὸ ὑλιστικὴ νοοτροπία, πηγαίνουν στό Ναὸ λίγα λεπτά πρὶν ἀπὸ τὴ 12η νυκτερινή, ἀκοῦνε, ἂν ἀκοῦνε, τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη», καὶ φεύγουν.

- Φεύγουν ἀκριβῶς τὴ στιγμή, πού ἀκούγεται ὁ ψαλμικός στίχος: «Ἀναστήτω ὁ Θεὸς καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ καὶ φυγέτωσαν

ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οἱ μισοῦντες αὐτόν» (Ψαλμ. 67.1).

- Φεύγουν ἀπὸ τὸν Χριστὸ τῆς Ἀναστάσεως. Τοὺς περιμένει ὁ πειρασμὸς τῆς λαιμαργίας.

- Φεύγουν ἀπὸ τὸ πανηγύρι τῆς Ἀναστάσεως. Πέφτουν στὴν ἀγκάλῃ τοῦ ὕπνου.

Πολλοὶ προβάλλουν τὴν κούρασι: «Θ' ἀργήσῃ νὰ τελειώσῃ ἡ ἐκκλησία! Εἴμαστε κουρασμένοι...».

- Ὄταν ἐτοιμάζονται γιὰ γάμο δικοῦ τους προσώπου, κουράζονται ὀπωσδῆποτε. Παρ' ὅλα αὐτὰ, μετὰ τὸ γάμο γιὰ πολλές ὥρες παραμένουν μὲ τοὺς προσκεκλημένους καὶ συνεορτάζουν.

Ἡ χαρὰ ἀπὸ τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ εἶναι λιγώτερη ἀπὸ τὴ χαρὰ ἐνός γάμου; Ὅποιος νιώθει τὴ χαρὰ καὶ τὴν ἀγαλλίασι τῆς Ἀναστάσεως, αὐτὸς συνεορτάζει μὲ τὴ θριαμβεύουσα καὶ στρατευομένη Ἐκκλησία.

- Ὄταν νικήσῃ ἡ ὁμάδα τους ἢ τὸ κόμμα τους, ξεχύνονται ὅλοι στοὺς δρόμους καὶ ὅλη τὴ νύκτα πανηγυρίζουν.

Ποιά νίκη, σέ ἀθλητικό, στρατιωτικό, ἐπιστημονικό, οἰκονομικό, προσωπικό ἢ ἄλλο ἐπίπεδο, μπορεῖ νὰ συγκριθῆ μὲ τὴ Νίκη τῆς Ἀναστάσεως; Θριαμβευτικὰ ἀκούγεται στό τέλος τῆς Ἀναστάσιμης λειτουργίας ὁ νικητῆριος παιάνας τοῦ ἀποστόλου Παύλου γιὰ τὴν Ἀνάστασι: «Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος. Ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; Ποῦ σου, ἄδη, τὸ νίκος; Τῷ δέ

Θεῶ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τό νίκος διά τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Α' Κορ. 15,54-57).

• Η Ἀναστάσιμη λειτουργία διαρκεῖ δύο μόλις ὥρες. Ὅσοι πιστοί, ἄς προετοιμάσουμε ἐγκαίρως τόν ἑαυτό μας γιά τή βίωσι τῆς χαρᾶς τῆς Ἀναστάσεως. Ἄς τονίσουμε ἐγκαίρως καί στούς δικούς μας, συγγενεῖς καί φίλους, πόσο μεγάλη ἀσέβεια εἶναι νά φεύγη κανεῖς πρίν καλά-καλά ἀρχίσῃ ἡ γιορτή τῆς Ἀναστάσεως. Μέ ἐγκαίρην διαφώτισι ἀρκετοί παραμένουν. Καί γεμᾶτοι θαυμασμό γιά τήν πρωτόγνωρη χαρά, δοξάζουν τόν Ἀναστάνα Κύριο.

Δική μας εἶναι ἡ Ἀνάστασις. Γιατί τήν περιφρονοῦμε;

• Ἀνάστασις! «Ὁ θάνατος τεθανάτωται καί ἡμεῖς ἐζωοποιήθημεν». Δέν θά πεθάνουμε ποτέ! Τί πιά μεγάλο θέλουμε γιά νά πανηγυρίσουμε;

Ἡ μία ΕΙΚΟΝΑ καί οἱ πολλές

Ἡ αἰ πάλι γιορτάστηκε ἡ Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας (9 Μαρτίου 2025) μέ ἀποῦσα τήν... εἰκόνα! Δηλαδή, τήν

μοναδική εἰκόνα, γιά τήν ὁποία ἔδωσε τή μάχη ἡ Ἐκκλησία τόν ὄγδοο αἰῶνα. Καί αὐτή ἡ εἰκόνα ζωγραφίζει τόν **ἀνεῖκαστο Θεό Λόγο**, τόν σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καί Παρθένου.

• Σχετικά μέ τήν ἀπουσία τοῦ ἑορτάζοντος Χριστοῦ ἀπό τή γιορτή τῆς ἀναστηλώσεως τῶν εἰκόνων, ἄς θυμηθοῦμε τή σχετική περικοπή ἀπό τό **Συνοδικό τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου**:

«Οἱ προφῆται ὡς εἶδον, οἱ ἀπόστολοι ὡς ἐδίδαξαν, ἡ Ἐκκλησία ὡς παρέλαβεν, οἱ διδάσκαλοι ὡς ἐδογματίσαν, ἡ οἰκουμένη ὡς συμπεφώνηκεν, ἡ χάρις ὡς ἐλαμψεν, ἡ ἀλήθεια ὡς ἀποδέδεικται, τό ψεῦδος ὡς ἀπελήλαται, ἡ σοφία ὡς ἐπαρρησιάσατο, ὁ Χριστός ὡς ἐβράβευσεν· οὕτω φρονοῦμεν, οὕτω λαλοῦμεν, οὕτω κηρύσσομεν Χριστόν τόν ἀληθινόν Θεόν ἡμῶν, καί τοὺς αὐτοῦ ἁγίους ἐν λόγοις τιμῶντες, ἐν συγγραφαῖς, ἐν νοήμασιν, ἐν θυσίαις, ἐν ναοῖς, ἐν **εἰκονίσμασι**, τόν μέν (Χριστόν) ὡς Θεόν καί δεσπότην **προσκυνοῦντες** καί σέβοντες, τοὺς δέ (ἁγίους) διά τόν κοινόν δεσπότην ὡς αὐτοῦ γνησίους θεράποντες **τιμῶντες** καί τήν κατά σχέσιν προσκύνουν ἀπονέμοντες».

• Κυρίως καί πρωτίστως τόν Χριστό εἰκονίζουμε. Πῶς καί γιατί; Διότι «ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων», ἔλαβε δούλου μορφῇ. Σαρκώθηκε. Ἐλαβε συγκεκριμένη τελεία εἰκόνα, τήν **ἀνθρώπινη φύσι**. Ὅποιος δέν προσκυνεῖ τήν εἰκόνα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, αὐτός δέν πιστεύει στή σάρκωσί Του, οὔτε στήν σταύρωσί Του, οὔτε στήν ἀνάστασί Του, οὔτε στήν ἀνάληψί Του.

• Τήν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ δέν τήν προσκυνοῦμε ὅπως τίς εἰκόνες ἁγίων ἢ τῆς Παναγίας. Ἐκεῖνες τίς ἀσπαζόμαστε καί τίς προσκυνοῦμε **τιμητικά**. Μόνο τήν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ προσκυνοῦμε **λατρευτικά**.

• Μετά τό πέρας τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας, τῆς λατρευ-

ἸΩΑΝΝΗΣ ὁ ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ	Κωδικός 01-1323
ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ	
Ἰδιοκτήτης: Σύλλογος «Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής»	
Ἑπεύθυνος ἐκδόσεως: Ἄγγελ. Μπότζιου	
Χριστοκοπίδου 12 - 105 54 - Ἀθήνα	
www.ioannisvaptistis.gr	
Τηλέφωνα: 2103212713 & 6936941857	
e-mail: info@ioannisvaptistis.gr	
Ἑπεύθυνος Τυπογραφείου:	
Β. Μπουζάλας. Ἁγ. Ἀναργύρων 4,	
18542 Περιστερί	
Ἔτησία συνδρομή:	
Ἑσωτερικοῦ 10 €. Κύπρου 20 €.	
Ἐξωτερ.: Εὐρώπης 20 €. Ἀμερικῆς: δολ. 25.	
Καναδᾶ καί Αὐστραλίας: δολλάρια 30.	
Ἐπιταγές καί ἐπιστολές:	
Περιοδικό «Βαπτιστής»	
Χριστοκοπίδου 12, 105 54, Ἀθήνα.	

τικῆς προσκυνήσεως τῆς εἰκόνας τοῦ Θεο-ανθρώπου Χριστοῦ, ὁ χαράσσω τὶς γραμμές αὐτές, εἶδε ἠλεκτρονικά ἀρκετούς ἀπὸ τοὺς Ναούς, ὅπωςδῆποτε καὶ Μητροπολιτικούς.

Μέ λύπη διαπίστωσα, ὅτι ἐπίσκοποι πρεσβύτεροι, διάκονοι, εὐσεβεῖς πιστοὶ κρατοῦσαν εἰκόνες διαφόρων ἀγίων καὶ τῆς Θεοτόκου. Στὶς περισσότερες λιτανεύσεις δὲν διέκρινα τὴν εἰκόνα **«τοῦ Θεοῦ ἐνανθρωπήσαντος»**.

- Μέ τὴν εὐκαιρία θά ἐπισημάνω, ὅτι εἰσερχόμενοι οἱ ὀρθόδοξοι πιστοὶ στοὺς Ναούς σπανιώτατα συναντοῦν εἰκόνα τοῦ **Προσώπου τοῦ Χριστοῦ**. Στά ποικίλα προσκυνητάρια, πού ὑπάρχουν στὴν εἴσοδο τῶν Ναῶν, ὅσο κι ἂν ψάχνης, δὲν βρίσκεις προσκυνητάρια μέ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ (ὅπωςδῆποτε ὑπάρχουν καὶ οἱ ἐπαινετές ἐξαίρεσεις).

- Ὑπάρχουν δέ περιπτώσεις, ὅπου εὐλαβεῖς κληρικοὶ ψάχνουν τὴν τελευταία στιγμή, ὅταν ἐτοιμάζεται ἡ λιτανεύσεις τῶν ἱερῶν εἰκόνων, νά βροῦν μία εἰκόνα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ τὴν βλέπουν μόνο στό τέμπλο τοῦ Ναοῦ.

- Πρόκειται γιά παρουνχίδα; Ἀσφαλῶς ὄχι. Πρόκειται γιά τὴν **οὐσία τῆς πίστεως**. Φυσικά καὶ σεβόμαστε τὶς ποικιλόμορφες εἰκόνες τῆς Παναγίας. Ἄλλ' ἡ Παναγία δὲν σώζει! Ἕνας εἶναι ὁ **Σωτήρας** ὅλων, καὶ τῆς Παναγίας. Τό λέει ἡ ἴδια: *«Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ Σωτήρῳ μου»*. Ἡ Παναγία, ὡς ἔχουσα «παρρησίαν», προσεύχεται, πρεσβεύει, ἰκετεύει, μεσιτεύει. Ὁ Χριστὸς **μόνο** σώζει. Ἔτσι ἄλλωστε τὴν ὑμνοῦμε σέ ἑκατοντάδες ὕμνους καὶ ἰδίως στό *«Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ, σώσον ἡμᾶς»*.

- Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας: *«Ἀστράπτει καὶ λάμπει ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ»*. Καὶ τῆς σχετικῆς λιτανεύσεως πρέπει νά προηγηθῆ ἡ μία εἰκόνα, ἡ **εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ**.

Ὑπερχειλίζουσα βαρβαρότητα

Ἐ ἄρθρο στὴν «Καθημερινή» (8 Μαρτίου) σημαδεύονται βαρβαρότητες παιδιῶν καὶ ἐφήβων. Ἀντιγράφουμε σχετικές παραγράφους:

- Κορίτσι μιλάει γιά ἄλλα κορίτσια μέ ἀχαλίνωτο μένος:

—*Θά φάει γερό ξύλο! Ὅχι μόνο μία μπουνιά. Θά τὴν σακατέψω, θά τὴν τσακίσω, θά τὴν σκοτώσω.*

Ἄν κάποιος ἔβλεπε τό πρόσωπο τοῦ κοριτσιοῦ, πού καθόταν μέ τὴ φίλη του στό μπροστινὸ κάθισμα τοῦ λεωφορείου -καὶ οἱ δύο ἀπαράλλακτες-, δὲν θά πίστευε ὅτι τὰ ὀργισμένα λόγια ἐστομίζονται ἀπὸ αὐτὴν τὴν πανέμορφη, προσεκτικὰ μακιγιαρισμένη ἔφηβη μέ τό πάλλευκο δέρμα καὶ μεγάλα ἀσάλευτα μάτια. Τό βλέμμα ψυχρὸ, τό στόμα σφιγμένο, τό κορμὶ ἀλύγιστο. Δὲν παίζει θέατρο, τό ἐννοεῖ.

—*Ἐλα, ρέ, ξεκόλλα! Ξέχνα το! τῆς λέει ἡ φίλη.*

—*Εἶσαι καλά; Θά μοῦ τό πληρώσει!*

—*Ἐν τάξει, κατανοητό, ρέ, τῆς ἀξίζει, ἔχεις δίκιο, εἶμαι μαζί σου...*

Πείθεται! Ἴδιο χτένισμα, ἴδιο ντύσιμο, σχεδόν ἴδια κατατομή. Δὲν δείχνουν μεγαλύτερες ἀπὸ 15 ἢ 16. Πηγαίνουν στό φροντιστήριο...

- Ἐχουμε δεῖ βίντεο παιδιῶν πού χτυποῦν μανιασμένα ἄλλα παιδιά. Μόνο τὶς τελευταῖες ἡμέρες, πολλοὶ ξυλοδαρμοὶ μοναχικῶν ἐφήβων ἀπὸ παρέες ἀνηλίκων, ἀκόμη καὶ 13χρονων, καταγράφηκαν σέ πολλές περιοχές τῆς χώρας... Σέ ὠρισμένες περιπτώσεις βγήκε μαχαίρι, σέ ἄλλες, τό θῦμα τους ἦταν ἄγνωστο καὶ ἡ ἐπίθεση ἔγινε μόνο γιά τό «ἀνέβασμα» καὶ τό ψηφιακὸ μπράβο!

- Ἀκραία βία καὶ οὔτε μία συγγνώμη τῶν θυτῶν πρὸς τὰ θύματα ἢ τῶν γονιῶν τους πρὸς τοὺς γονεῖς τῶν θυμάτων. Παντελὴς ἀπουσία συναισθήματος.

- Ποῦ νά τ' ἀποδώση κανεῖς;

Ἐθισμός στό κινητό; Λίγος ὕπνος; Αἰφνίδιες ἀλλαγές διάθεσης; Ἀναίτιες ἐκρήξεις θυμοῦ; Περιβάλλον διαρκοῦς πίεσεως; Ἀτομισμός; Ἀδιαφορία; Σκληρότητα; Κυνισμός; Βία; Ἀτιμωρησία;

Ποιά ἡ αἰτία τῆς ἐφηβικῆς βαρβαρότητας; Φταίει ἡ οἰκογένεια; Φταῖνε οἱ παρέες; Φταίει τό σχολικό περιβάλλον;

• Ὅπωςδήποτε φταίει ἡ χειραφέτηση ἀπό κάθε ἀξία, ἀπό κάθε ἱερό δεσμό, ἀπό κάθε σεμνό ἦθος, ἀπό οἰαδήποτε ἀπομάκρυνσι ἀπό τόν **Χριστό τῆς ἀγάπης** καί ἀπό τήν κοινωνία τῆς πίστεως καί ἀπό τήν ἰσορροπημένη ἀνάπτυξι τῆς ἐφηβείας.

• Φταῖνε μόνο τά παιδιά; Ἄν ἦταν ἔτσι, γιατί ὁ Χριστός, ὁ ἀληθινός φίλος τῶν παιδιῶν, ἐπιτάσσει τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἀναξιοκρατίας; Λέει ὁ Χριστός:

— **Ἄφετε τά παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με καί μή κωλύετε αὐτά!**

Παραφωνία

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας μακαριστός **Ἀναστάσιος (Γιαννουλάτος)** εἰσέπραξε ἐπάξια τόν θαυμασμό ὄλων τῶν πιστῶν, ἀκόμα καί ἀνθρώπων πού δέν ἔχουν στενή σχέσι μέ τήν Ἐκκλησία, ἀλλά στάθηκαν ἐνεοί μπροστά

στό μεγάλο ἔργο τοῦ ἀγνοῦ, φωτισμένου καί δραστηρίου ἱεράρχου.

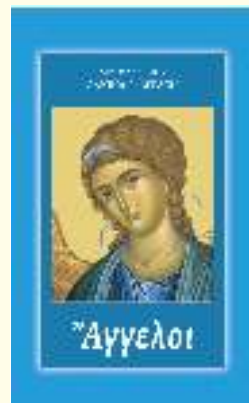
• Βρῆκε κυριολεκτικά ἐρείπια καί οἰκοδόμησε ὄντως θαύματα. Δέν εἶχε τίποτε ἢ Ἀλβανία πού νά θυμίζει πίστι καί σεβασμό στήν ἐλευθερία. Καί ὁ **Ἐνας** μέ τήν χάρι τοῦ Χριστοῦ ἔφτιαξε ὠραῖο κόσμο πολιτισμικοῦ καί θρησκευτικοῦ κάλλους.

• Ὅπου πῆγε καί ὅπου βρέθηκε, ἀπό νεαρᾶς ἡλικίας μέχρι βαθεῖα γεράματα, ἄφησε τή σφραγίδα τῆς καλωσύνης, τῆς σοφίας, τῆς γνώσεως, τῆς καταπληκτικῆς ἱεραποστολῆς, τῆς ἀνακαινίσεως τῶν πάντων.

• Γιά κανέναν ἐργάτη σύγχρονο τῆς Ἐκκλησίας μας δέν γράφτηκαν τόσα πολλά, ὅσα γιά τόν Ἀναστάσιο Γιαννουλάτο. Τί **πνευματέμφορος**, στ' ἀλήθεια, ἄνθρωπος ἦταν αὐτός ὁ κληρικός!

• Καί εἶναι κρίμα, πού μιὰ «θρησκευτική» ἐφημερίδα ἀφιέρωσε ὀλόκληρη σελίδα γιά νά μειώση τό οὐράνιο παράστημα τοῦ ἀγίου αὐτοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Βρῆκε τήν εὐκαιρία νά κατηγορήσῃ τόν οἰκουμενικώτερο Ἀπόστολο τῆς ἐποχῆς μας. Ἡ «ὀρθοδοξία» κάποτε εἶναι τυφλή!

Νέα Ἐκδοσις

Ἄγγελοι. Σελ. 120.

Τιμή 5 εὐρώ.

Παραγγελίες:

τηλ. 2103212713-6936941857.

Ὅσοι μποροῦν, ἄς στείλουν τά 10 εὐρώ καί γιά τό 2025

Οἱ φίλοι ἀναγνώστες ἄς στείλουν τή συνδρομή (10 εὐρώ) καί γιά τό ἔτος 2025.

• Στό λογαριασμό:

0026.0236.39.0100353548 EUROBANK.

IBAN: GR 7902602360000390100353548

• Στό λογαριασμό:

123002002008865 ALPHA BANK.

IBAN: GR 120140 1230 1230 0200 2008 865

• Ταχυδρομικά στή διεύθυνσι: «**Βαπτιστής**», **Χριστοκοπίδου 12, 10554, Ἀθήνα.**

• Τοῦ ἔξωτερικοῦ τό ἔμβασμα στό ὄνομα «**Βαπτιστής**» (χωρίς τή λέξι Περιοδικό).

Τηλ.: **2103212713 - 2103212107.**